

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НІМЕЦЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Томаз В.Р.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: tomaz.violetta221@vu.cdu.edu.ua

Фразеологія є досить молодого галуззю мовознавства, але незважаючи на це вона привертає до себе дедалі більше уваги дослідників. Варто зазначити, що актуальність дослідження полягає у необхідності поглиблювати, розширювати знання в галузі фразеології та перекладу німецьких фразеологізмів українською мовою. За останні роки все частіше можна натрапити на низку праць, у яких розглядається широке коло питань німецької та української фразеології. Серед них слід виокремити роботи П. Л. Коробки, В. С. Виноградова, А. В.Куніна, П. П. Литвинова та інших [1].

Фразеологізми як стійкі словосполучення характеризуються цілісним значенням, яке за своїм характером ідіоматично переосмислене та переважно метафорично-образне. Внаслідок цього фразеологізм має різні ступені вмотивованості: від очевидного до нульового. Таким чином, образ зберігся в цілому у фразеологізмах типу *товкти воду в ступі – leeres Stroh dreschen* "даремно втрачати час", *рукою подати – ein Katzensprung von hier* "дуже близько", в інших він губить свою мотивацію – *дати гарбуза – einen Korb geben* "відмовити комусь. Деякі фразеологізми ґрунтуються переважно на архаїзмах, тому інколи їх образ повністю "стерся" та зник і без додаткового культурно-історичного чи етимологічного аналізу не сприймається [5].

Існують різні способи перекладу фразеологічних одиниць:

1. За допомогою дослівної відповідності (пошук еквівалента): *alles in Butter* – *усе як по маслу* [3]; *vor Neid plätzen* – *луснути від заздрощів* [4];
2. адекватний відповідник: *mit einem Sieb Wasser schöpfen* – *носити воду решетом* [4]; *wer A sagt, muss B sagen* – *хто сказав А, то мусить сказати і Б* [4];
3. калькування: *ein Kalb darf kein Kalb bleiben* – *не увесь час теляті телятком бути* [3];
4. псевдоприслівна відповідність: *die Hand bleibt über, die nach dem Schatten greift* – *свою тіль не доженеш* [3];
5. описовий переклад висловлювання: *ein Auge zudrücken* – *закривати око* [3]; *die Nase rümpfen* – *морщити носа* [4]; *auf großen Füße leben* – *жити на широку ногу* [3]; *an der Nase führen* – *водити за носа* [4]

Варто пам'ятати,

що в процесі перекладу фразем з однієї мови на іншу важливо брати до уваги те, що ФО є відбитками еталонів і стереотипів національно-культурного сприйняття та розуміння світу [2]. Наприклад, чотирилиста

конюшина асоціюються у німців з добробутом, удачею, достатком, що є досить цікавим та незвичним для культури українців. Тому перекладаючи ФО з однієї мови на іншу потрібно звертати увагу та культурні особливості та символи: *über den grünen Klee loben*(розм.) – *розхвалювати когось або щось*; *ein echtes Kleeblatt*(розм.) – *троє нерозлучних друзів* [3].

Отже, на основі проаналізованих прикладів можна зробити висновок, що при описі та перекладі фразеологічних одиниць особлива увага приділяється культурній особливості народу, яка залежить від низки факторів. Таким чином, якщо український переклад передає значення німецького фразеологізму не повністю або має інший колорит, то дається калькований переклад, а потім описовий і український аналог. Але завжди слід враховувати прагматичний аспект та розглядати кожен фразеологізм у певному контексті.

Список використаних джерел

1. Арсеньева Е.Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц / Е. Ф. Арсеньева. Казань : Изд-во Казан.ун-та, 1989. 123 с.
2. Нагорна О. О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2009. 21 с.
3. Німецько-український фразеологічний словник (НУФС) : у 2-х т. / [укад. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко]. Київ : Радянська школа, 1981. Т. I. А–К. 416 с.
4. Німецько-український фразеологічний словник (НУФС) : у 2-х т. / [укад. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко]. Київ : Радянська школа, 1981. Т. II. L–Z . 382 с.
5. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 543 с.
6. Попов Р. Н. Методы исследования фразеологического состава языка : учеб. пособие / Р. Н. Попов. Курск, 1976. 86 с.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент Овсієнко Л.О.

PHRASEOLOGISMEN DER THEMATISCHEN GRUPPE „FREUNDSCHAFT, GLÜCK UND FREUDE“ IM HEUTIGEN DEUTSCHEN

Trokhymenko A.S.

Nationale Bogdan-Chmelnytskyi-Universität Tscherkasy

e-mail: trohymenko.anna@vu.cdu.edu.ua

Die Phraseologie war seit Jahrhunderten gebildet worden und hat die Lebenserfahrung der Menschen gesammelt. In den Phraseologismen zeigt sich die nationale Besonderheit der Sprache, sie bilden den Teil des Lexikons. Die Phraseologismen werden nicht wörtlich übersetzt [1].